

Pohjois-Savon liitto
Regional Council of Pohjois-Savo

Pohjois-Savon liikennejärjestelmän kehittäminen

Pohjois-Savon liikennejärjestelmä-
suunnitelma 2040

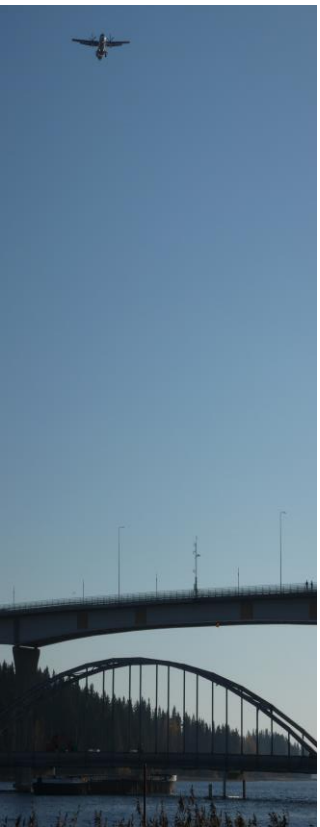
Luonnos 26.10.2020
Maakuntahallitus

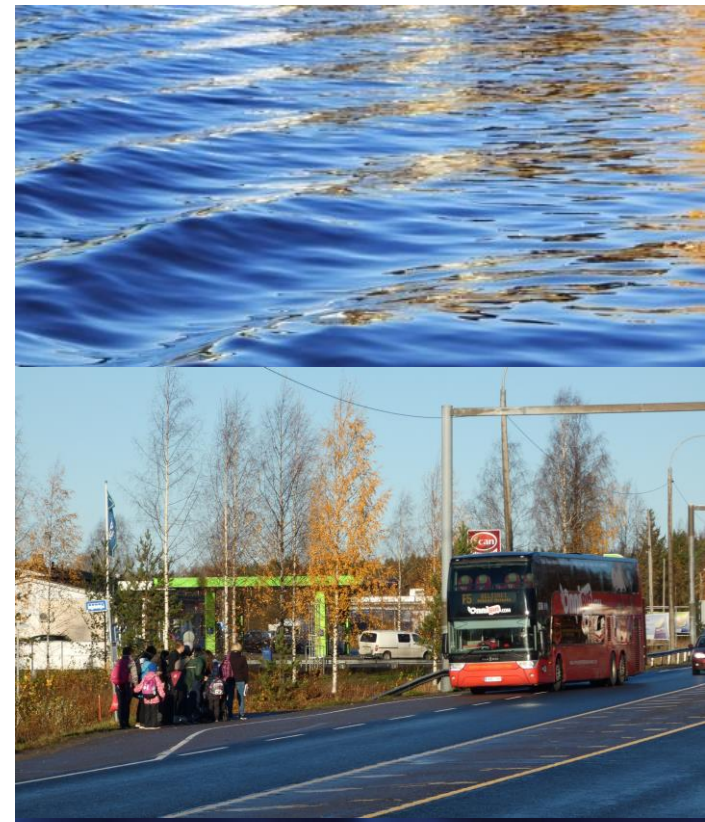
Sisällys

1. Visio ja kehittämisen periaatteet
2. Keskeiset palvelutasopuutteet
3. Toimenpideohjelma
 - Kestävyyden toimenpiteet
 - Saavutettavuuden toimenpiteet
 - Tehokkuuden toimenpiteet
4. Vaikutusten arviointi (*täydennetään ehdotusvaiheessa*)
5. Seuranta (*täydennetään ehdotusvaiheessa*)

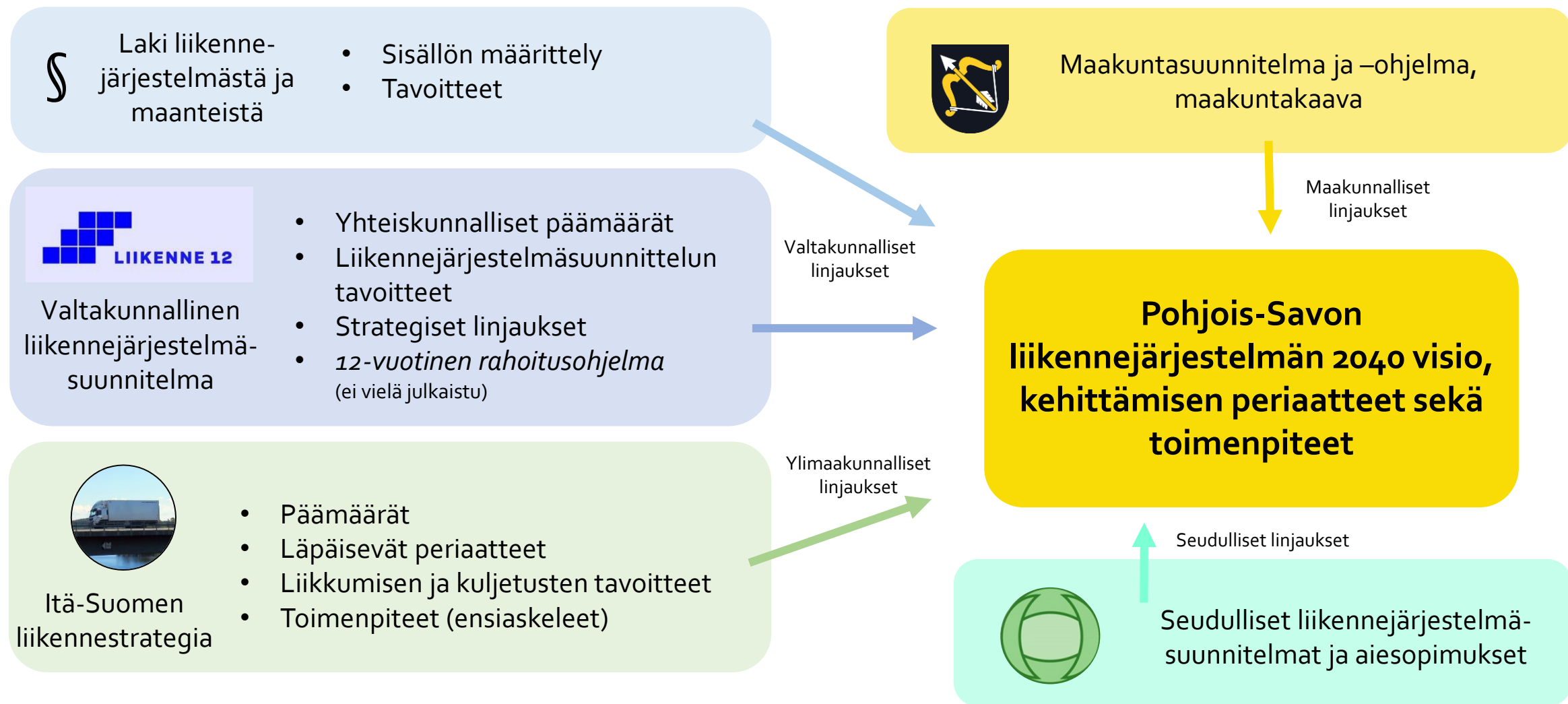
Pohjois-Savon
liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040
esitellään keskeiset liikennejärjestelmän
kehittämisen periaatteet ja toimenpiteet
vision mukaisen liikennejärjestelmän
saavuttamiseksi vuonna 2040.

1. Visio ja kehittämisen periaatteet

Pohjois-Savon liikennejärjestelmän 2040 lähtökohdat

Pohjois-Savon liikennejärjestelmän visio 2040

Liikennejärjestelmä tukee Pohjois-Savon elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä kestävästi. Toimivat ja turvalliset yhteydet ja palvelut mahdollistavat kustannustehokkaat kuljetukset, työssäkäyntialueiden toimivuuden ja monipaikkaisen arjen sujuvuuden.

Liikennejärjestelmän kehittämisen läpäisevät periaatteet

2. Keskeiset palvelutasopuutteet

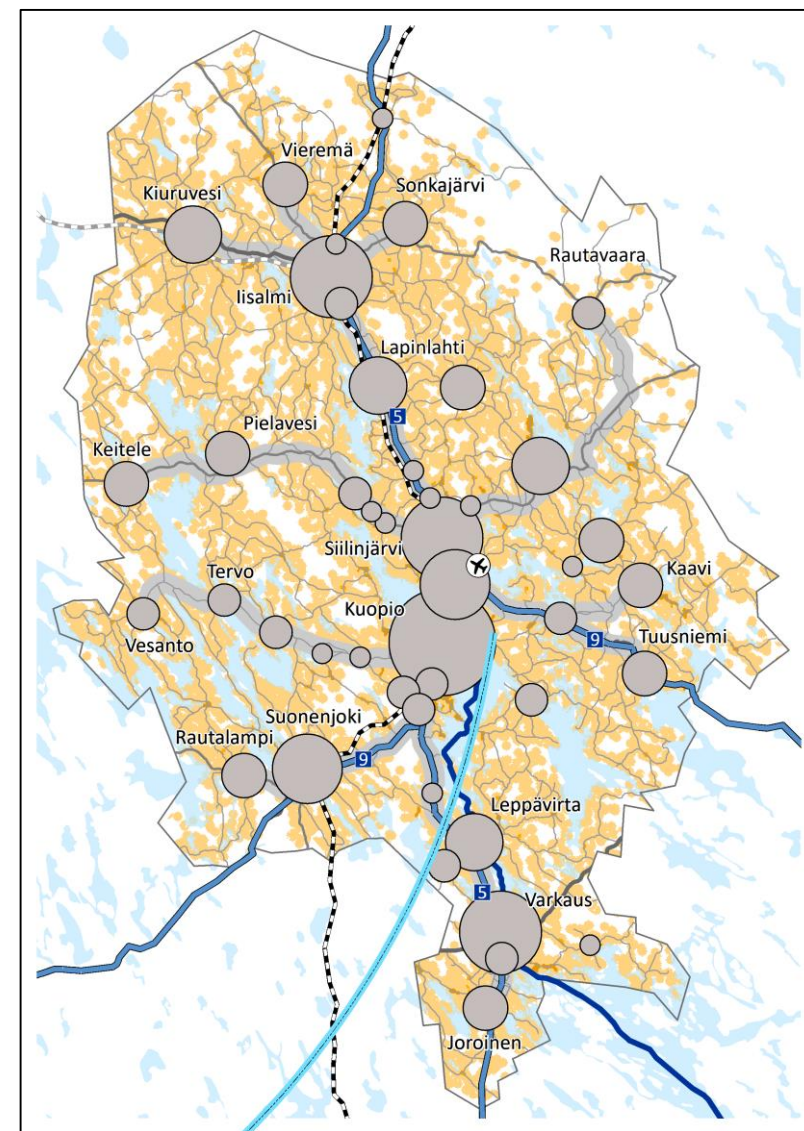

Keskeiset palvelutasopuutteet on tunnistettu eri näkökulmista

Visio ja kehittämisen periaatteet tarkoittavat erilaisia asioita erilaisille aluetyypeille. Visiota on tarkennettu ja konkretisoitu seuraavalla jaottelulla:

1. Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kaupunkialueet
2. Kuntakeskukset ja muut keskeiset taajamat
3. Haja-asutusalueet
4. Sisäinen saavutettavuus (työssäkäyntialueet ja kuntakeskusten väliset yhteydet)
5. Ulkoinen saavutettavuus (yhteydet muihin maakuntiin ja ulkomaille)

Jokaiselle aluetyypille on tunnistettu keskeiset palvelutasopuutteet verrattuna visioon.

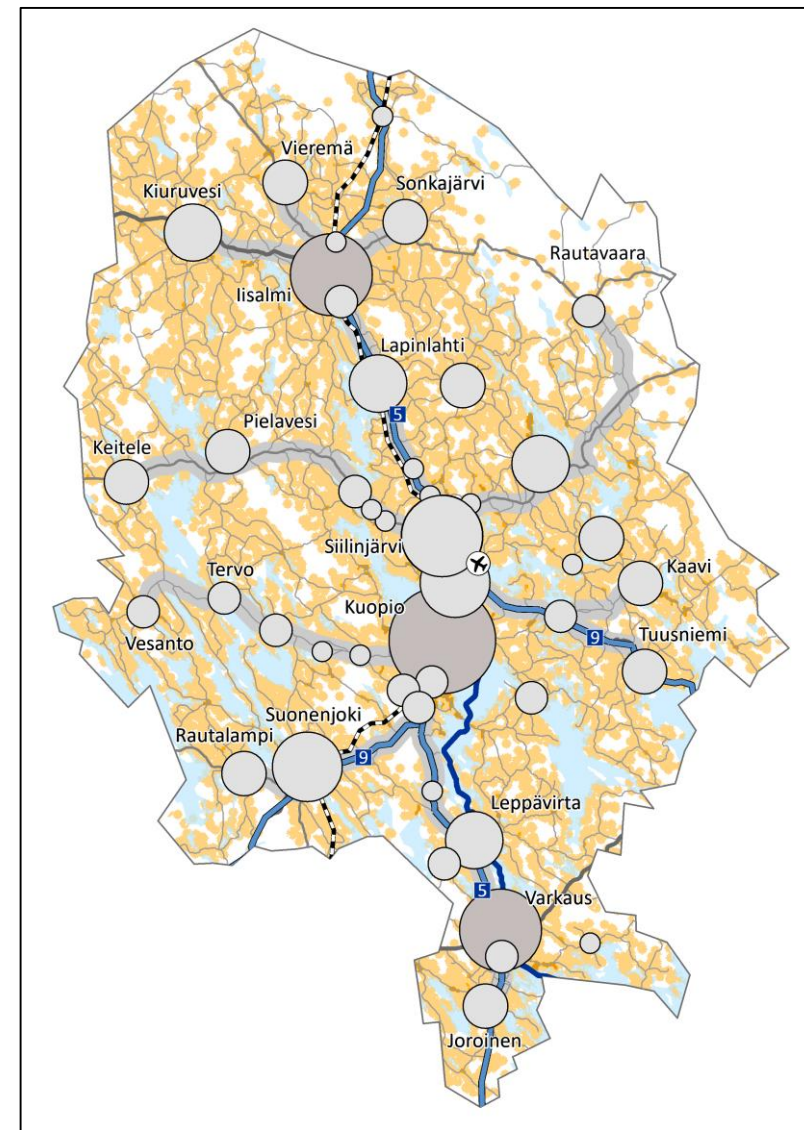
Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kaupunkialueet

Mitä visio tarkoittaa Pohjois-Savon kaupunkialueet?

- Kävelyn, pyöräilyn ja paikallisliikenteen kulkutapaosuus on kasvanut
- Autokanta on sähköistynyt ja biopolttoaineiden käyttö lisääntynyt
- Kahden ja useamman auton kotitalouksien määrä on vähentynyt

Mitkä ovat keskeiset palvelutasopuutteet nykytilan ja vision toteutumisen välissä?

- Kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus lyhyillä matkoilla verrattuna henkilöautoon
- Paikallisliikenteen harva vuorotarjonta iltaisin ja viikonloppuisin
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin vähäisyys

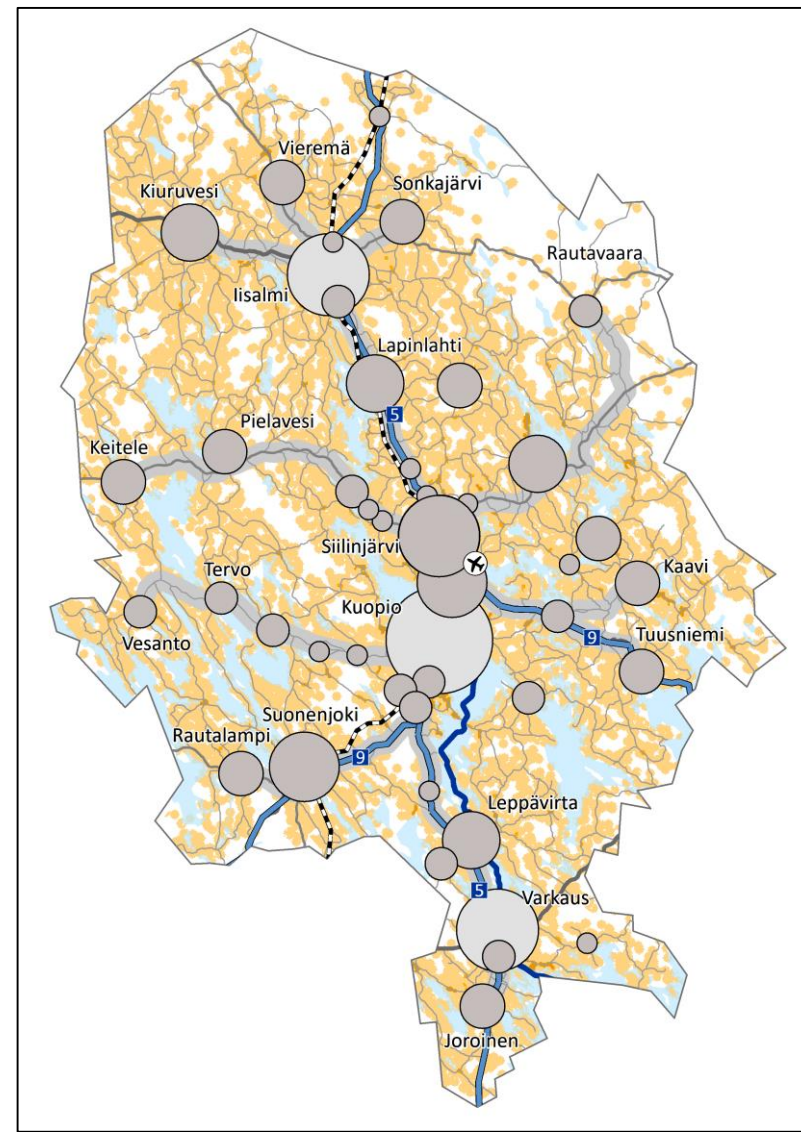
Kuntakeskukset ja muut keskeiset taajamat

Mitä visio tarkoittaa Pohjois-Savon kuntakeskuksissa ja muissa keskeisissä taajamissa?

- Kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuus on kasvanut
- Liikennepalveluita on tarjolla
- Autokanta on sähköistynyt ja biopolttoaineiden käyttö lisääntynyt
- Tietoliikenneyhteydet mahdollistavat etätyön tekemisen useammille

Mitkä ovat keskeiset palvelutasopuutteet nykytilan ja vision toteutumisen välissä?

- Kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus lyhyillä matkoilla verrattuna henkilöautoon
- Liikennepalveluiden ja taksien tarjonta on vähäistä tai jopa olematonta
- Henkilöautojen vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin vähäisyys
- Tietoliikenneyhteyksien nopeustaso, toimintavarmuus ja kattavuus

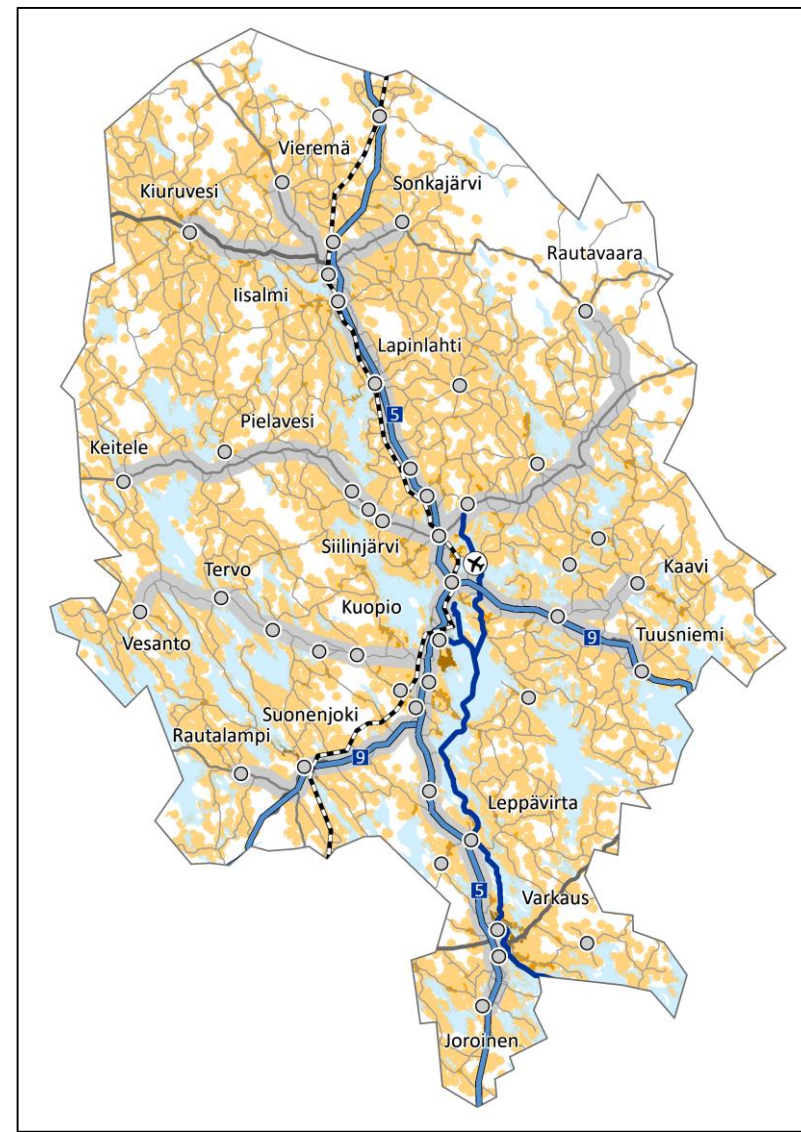
Haja-asutusalueet

Mitä visio tarkoittaa Pohjois-Savon haja-asutusalueilla?

- Tieverkon kunto ja hoitotaso palvelevat paremmin raaka-ainekuljetuksia sekä työmatka- ja koululiikennettä
- Liikennepalveluita on tarjolla
- Tietoliikenneyhteydet parantavat tuotantolaitosten toimintamahdollisuuksia sekä mahdollistavat etätönn tekemisen useammille

Mitkä ovat keskeiset palvelutasopuutteet nykytilan ja vision toteutumisen välissä?

- Seutu- ja yhdysteiden huono kunto ja hoidon taso
- Liikennepalveluiden ja taksien tarjonta on olematonta
- Tietoliikenneyhteyksien nopeustaso, toimintavarmuus ja kattavuus

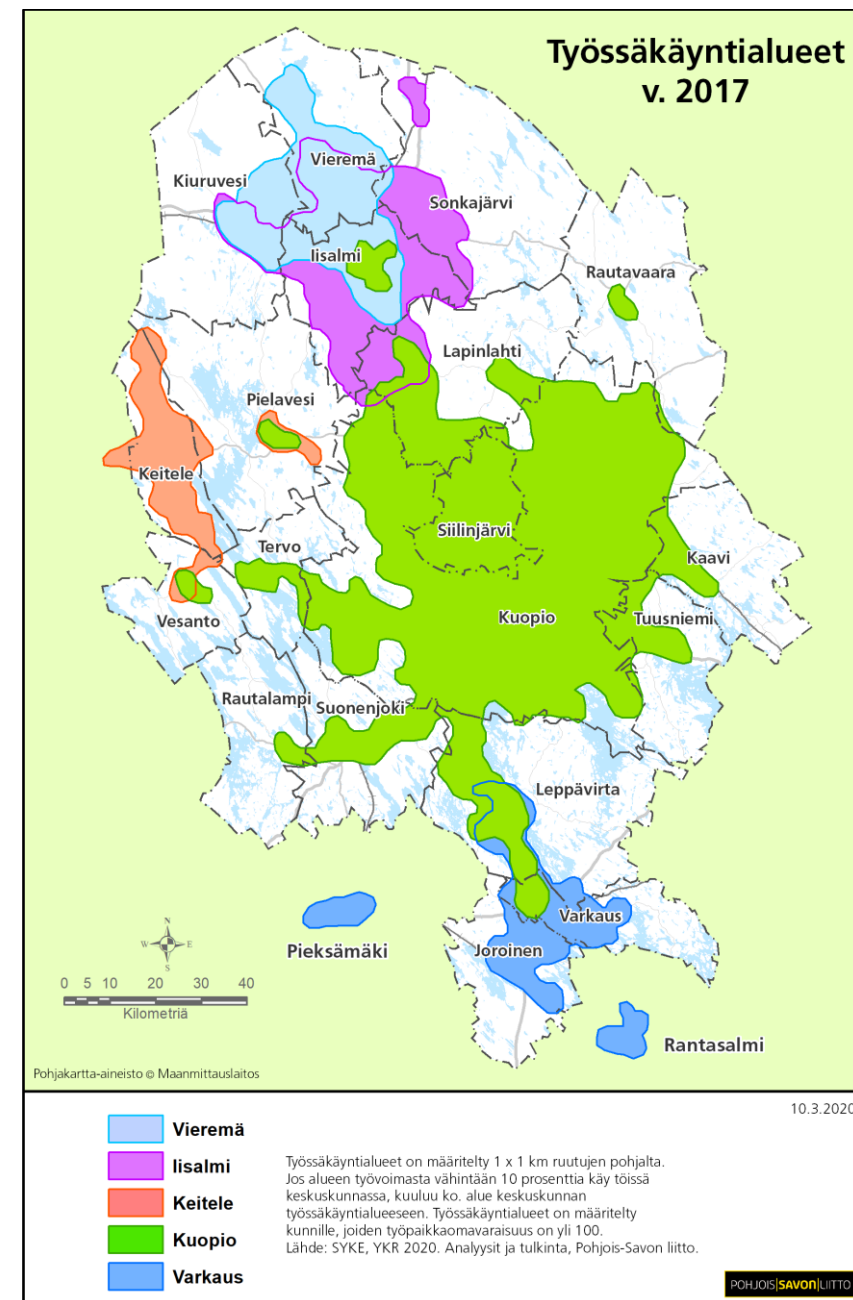
Sisäinen saavutettavuus

Mitä visio tarkoittaa Pohjois-Savon sisäiselle saavutettavuudelle?

- Kuntakeskusten välinen ja työssäkäyntialueiden sisäinen joukkoliikennetarjonta on lisääntynyt
- Joukkoliikenteeseen liittyvää tietoa on helposti saatavissa, lippujen osto on helppoa ja liput ovat monikäyttöisiä ja solmupisteet viihtyisiä
- Junaliikenne palvelee maakunnan sisäisiä matkoja
- Solmupisteet palvelevat paremmin matkaketjujen sujuvuutta
- Kaupunkien väliset ja työssäkäyntialueiden sisäiset matka-ajat ovat lyhentyneet

Mitkä ovat keskeiset palvelutasopuutteet nykytilan ja vision toteutumisen välissä?

- Puutteellinen joukkoliikennetarjonta
- Joukkoliikenteen käytön helppouteen liittyvät palvelut
- Taajamien välisten matka-aikojen kesto
- Junaliikenteen aikataulu ja vuorotiheys
- Solmupisteiden puutteellinen palvelutaso

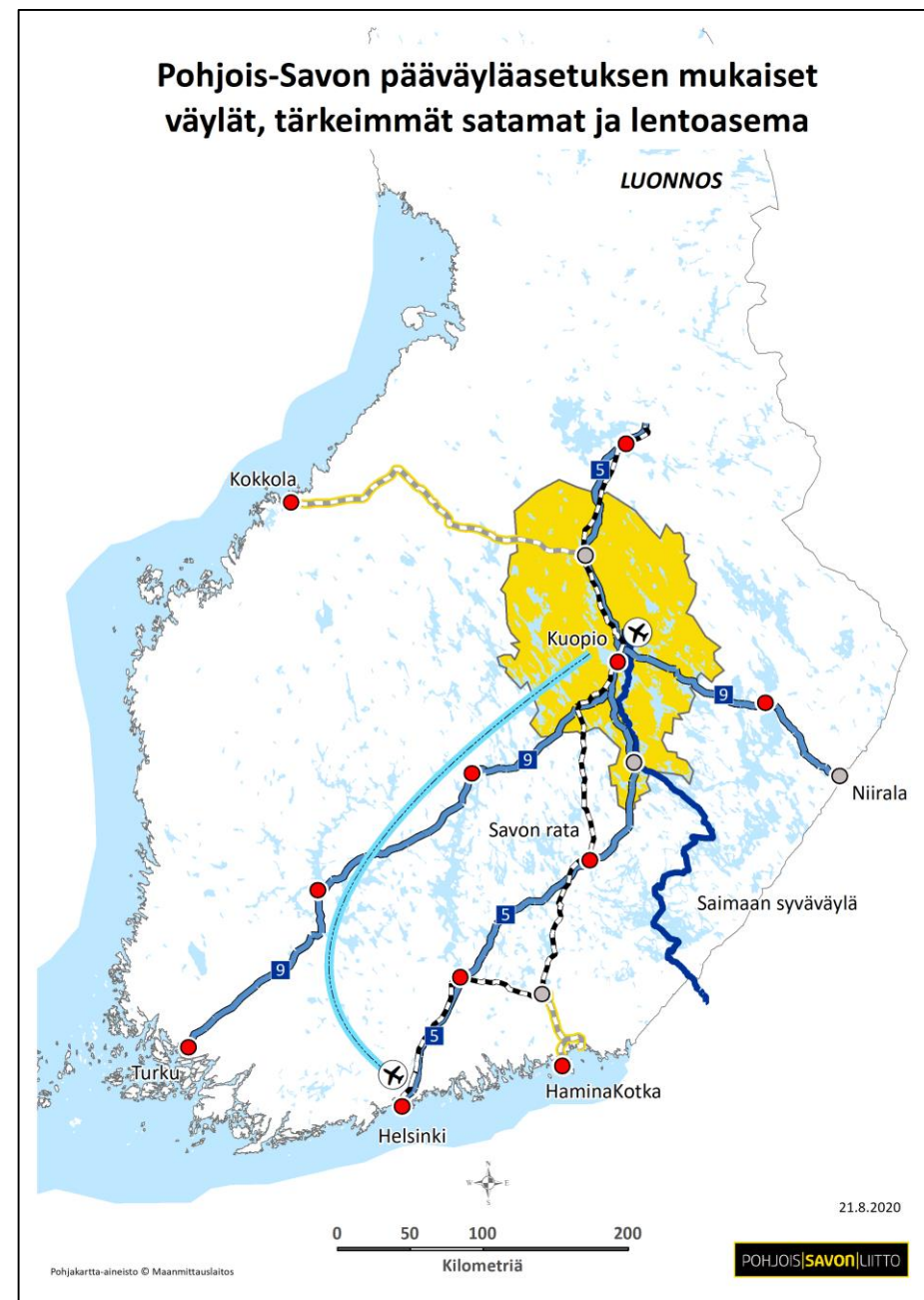
Ulkoinen saavutettavuus

Mitä visio tarkoittaa Pohjois-Savon ulkoiselle saavutettavuudelle?

- Logistiikan kustannustehokkuus on parantunut
- Elinkeinoelämän kuljetusten käyttämät väylät ovat hyväkuntoisia
- Raideliikenne on käytetty vaihtoehto sekä henkilö- että tavaraliikenteessä
- Pääkaupunkiseutu on saavutettavissa raideliikenteellä 3 tunnissa Pohjois-Savosta
- Vesiliikenteessä kuljetetaan nykyistä enemmän myös ulkomaille
- Tie-, raide-, lento- ja vesiliikenne tukevat Pohjois-Savon suoraan kansainvälistä saavutettavuutta sekä henkilö- että tavaraliikenteessä

Mitkä ovat keskeiset palvelutasopuutteet nykytilan ja vision toteutumisen välissä?

- Korkeat logistiikkakustannukset
- Suorien kansainvälisten yhteyksien vähäisyys
- Tie- ja raidekuljetusten turvallisuus, sujuvuus ja ennakoitavuus
- Rautateiden henkilöliikenteen matka-aika ja vuorotarjonta sekä matkaketjujen jatkuvuus
- Vesiliikenteen jatkuvuus kaluston vanhentuessa
- Lentoliikenteen vuorotarjonta ja hintataso

Keskeisimmät palvelutasopuutteet verrattuna liikennejärjestelmän visioon 2040 - Yhteenvedo

Osa-alue	Keskeisimmät tunnistetut palvelutasopuutteet visioon 2040 nähden
Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kaupunkiseudut	- Kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus lyhyillä matkoilla verrattuna henkilöautoon - Paikallisliikenteen harva vuorotarjonta iltaisin ja viikonloppuisin - Vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin vähäisyys
Kuntakeskukset ja muut keskeiset taajamat	- Kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus lyhyillä matkoilla verrattuna henkilöautoon - Liikennepalveluiden ja taksien tarjonta on vähäistä tai jopa olematonta - Henkilöautojen vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin vähäisyys - Tietoliikenneyhteyksien nopeustaso, toimintavarmuus ja kattavuus
Haja-asutusalueet	- Seutu- ja yhdysteiden huono kunto ja hoidon taso - Liikennepalveluiden ja taksien tarjonta on olematonta - Tietoliikenneyhteyksien nopeustaso, toimintavarmuus ja kattavuus
Sisäinen saavutettavuus	- Puutteellinen joukkoliikennetarjonta - Joukkoliikenteen käytön helppoutteen liittyvät palvelut - Taajamien välisten matka-aikojen kesto - Junaliikenteen aikataulut ja vuorotiheys - Solmupisteiden puutteellinen palvelutaso
Ulkoinen saavutettavuus	- Korkeat logistiikkakustannukset - Suorien kansainvälisten yhteyksien puute - Tie- ja raidekuljetusten turvallisuus, sujuvuus ja ennakoitavuus - Rautateiden henkilöliikenteen matka-aika ja vuorotarjonta sekä matkaketjujen jatkuvuus - Vesiliikenteen jatkuvuus kaluston vanhentuessa - Lentoliikenteen vuorotarjonta ja hintataso

3. Toimenpideohjelma

*Kestävämpi, saavutettavampi ja tehokkaampi
Pohjois-Savon liikennejärjestelmä*

Yhteenveto keskeisimmistä kehittämistoimenpiteistä

Tieliikenne

- Edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa teiden ja ratojen korjausvelkaa vähentävälle tasolle
- Edistetään tiestön turvallisuus- ja sujuvuuspuutteiden poistamista
 - Nerkoon kohta
 - Pääteiden ohituskaistaosuudet
- Valtatie 5 (Leppävirta–Humalajoki, Siilinjärvi–Iisalmi)
- Valtatie 9 (Riistaveden ja Suonenjoen kohdat, Riistavesi - Ohtaansalmi)

Raideliikenne

- Savon radan korjaus- ja nopeudennostotoimet (mm. nopeudennosto- ja parantamistoimenpiteet välillä Otava–Kuopio, Kurkimäen sähkönsyöttöasema, Savon radan kaksiraiteistaminen)
- Kuopion henkilö- ja tavararatapihojen peruskorjaukset
- Pieksämäen ratapihan peruskorjaus
- Varkaus–Pieksämäki-radnan sähköistys
- Iisalmi–Ylivieska-radnan kapasiteetin lisääminen
- Puutermiinaalien ja niiden tieyhteyksien kehittäminen (Sänkimäen ratayhteyden sähköistys, Luikonlahden puutermiinaalin rakentaminen, Lapinlahden keskustan puutermiinaalin korvaaminen)
- Itä-Suomen logistiikka-alueen (Kuopio, Matkus) toteuttaminen
- Itäradan suunnittelu

Joukkoliikenne ja solmupisteet

- Edistetään joukkoliikenteen rahoitustason nostoa mahdollistamaan tarpeita vastaavat joukkoliikennepalvelut
- Edistetään yksilölähtöisten liikkumispalveluiden syntymistä
- Edistetään Kuopion matkakeskuksen sekä muiden liikenteen solmupisteiden kehittämistä

Vesiliikenne

- Edistetään rahti- ja matkustajasatamien vastaanottokykyä isommalle laivoille Saimaan kanavan sulkujen pidentämisen myötä

Lentoliikenne

- Kuopion lentoaseman kehittäminen Itä- ja Keski-Suomen lentoliikenteen pääkeskuksena
- Kehitetään Varkauden lentopaikkaa

Tietoliikenne

- Edistetään tietoliikenneverkkojen syntymistä heikoimmin saavutettavilla alueilla
- Laaditaan Pohjois-Savon tietoliikenneverkon tavoitekuva
- Edistetään älyliikenteen ja automaattisen liikkumisen kehittymistä

Pohjois-Savon liikennejärjestelmän 2040 toimenpidekokonaisuudet valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti

Kestävyys

- Tie-, vesi- ja raidekuljetusten toimintaedellytykset
- Kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuus taajamissa
- Joukkoliikenteen houkuttelevuus kaupunkiseuduilla
- Tieliikenteen uusien käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin yleistyminen

Saavutettavuus

- Liikenneverkon palvelutason kehittäminen
- Kaupunkien välisten matkojen nopeuttaminen
- Kansainvälisen liikenteen sujuvuus
- Eri väestöryhmien liikkumisen turvaaminen

Tehokkuus

- Logistiikkakustannusten alentaminen
- Tieliikenteen turvallisuus
- Tietoliikenneyhteydet monipaikkaisen arjen mahdollistajana
- Tehokkaiden toimintamallien käyttäminen

Kestävyyteen liittyvät toimenpiteet

Lisätään tieliikenteen ja parannetaan tieinfran kestävyyttä

- Edistetään kestävyyttä lisääviä hoito-, parantamis- ja kehittämistoimenpiteitä

Kehitetään vesi- ja raidekuljetusten käytön toimintaedellytyksiä

- Edistetään Savon radan parantamistoimia, Kuopion ratapihojen peruskorjausta, Pieksämäen ratapihan peruskorjausta, Pieksämäki–Varkaus-radon sähköistystä sekä Iisalmi–Ylivieska-radon kapasiteetin lisäämistä
- Edistetään rahti- ja matkustajasatamien vastaanottokykyä isommalle laivoille Saimaan kanavan sulkujen pidentämisen myötä
- Edistetään puutermiinalien ja niiden yhteyksien kehittämistä (Sankimäen ratayhteyden sähköistys, Luikonlahden puutermiinalin rakentaminen, Lapinlahden keskustan puutermiinalin korvaaminen) sekä Itä-Suomen logistiikka-alueen (Kuopio, Matkus) toteuttamista

Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta taajamissa

- Suunnitellaan keskustat, taajamat ja asuinympäristöt kävely- ja pyöräilylähtöisesti
- Varmistetaan keskeisimpien väylien jatkuvuus, käytettävyyys ja turvallisuus sekä kehitetään myönteistä pyöräilykulttuuria

Parannetaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta kaupunkiseuduilla ja niiden välisillä yhteyksillä

- Edistetään Kuopion matkakeskuksen sekä muiden liikenteen solmupisteiden kehittämistä
- Kehitetään vaivattomia yhteiskäyttöisiä matkalippuja ja edistetään mobiilia maksamista
- Kehitetään palveluiden helppokäyttöisyyttä sekä informaation selkeyttä ja riittävyyttä
- Kehitetään juna- ja linja-autoliikenteen matkakettujen yhteensopivuutta
- Kokeillaan rohkeasti uudenlaisia konsepteja liikennepalveluiden tuottamiseen
- Kehitetään lähijunaliikennettä välillä Suonenjoki–Kuopio–Iisalmi
- Jatketaan yhteistyötä VR:n ja LVM:n kanssa vuorotarjontaan, aikatauluihin ja ostoliikenteeseen vaikuttamisessa

Edistetään tieliikenteen uusien käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin yleistymistä

- Huomioidaan tarve kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Toteutetaan sähköautojen latauspisteet julkisiin kiinteistöihin

Saavutettavuuteen liittyvät toimenpiteet

Parannetaan liikenneverkon palvelutasoa elinkeinoelämän ja työssäkäynnin kannalta keskeisillä yhteyksillä

- Edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa teiden ja ratojen korjausvelkaa vähentävälle tasolle
- Edistetään valtatie 5 (Leppävirta–Humalajoki, Siilinjärvi–Iisalmi) ja valtatie 9 (Riistaveden kohta, Suonenjoen kohta, Riistavesi – Ohtaansalmi, yhteysväliselvitys) kehittämistä.
- Edistetään Savon radan parantamistoimia, Kuopion ratapihojen peruskorjausta, Pieksämäen ratapihan peruskorjausta, Pieksämäki–Varkaus-radon sähköistystä sekä Iisalmi–Ylivieska-radon kapasiteetin lisäämistä
- Edistetään Kuopion matkakeskuksen sekä muiden liikenteen solmupisteiden kehittämistä

Nopeutetaan kaupunkien välisiä yhteyksiä

- Edistetään Savon radan nopeutustoimien toteuttamista
- Edistetään Itäradan suunnittelun etenemistä (Helsinki-Vantaa–Porvoo–Kouvola –linjaus)

Kehitetään kansainvälisen liikenteen sujuvuutta

- Edistetään satamien vastaanottokykyä isommalle laivoille Saimaan kanavan sulkujen pidentämisen myötä
- Kehitetään suoria ja sujuvia lentoyhteyksiä sekä pääkaupunkiseudulle että Eurooppaan
- Kehitetään Kuopion lentoasemaa Itä- ja Keski-Suomen lentoliikenteen pääkeskuksena
- Kehitetään Varkauden lentopaikkaa

Turvataan eri väestöryhmien liikkumismahdollisuudet sosiaalisen kestävyyden takaamiseksi

- Edistetään joukkoliikenteen rahoitustason nostoa mahdollistamaan tarpeita vastaavat joukkoliikennepalvelut
- Edistetään yksilölähtöisten liikkumispalveluiden syntymistä

Tehokkuuteen liittyvät toimenpiteet

Alennetaan yritysten logistiikkakustannuksia

- Edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa teiden ja ratojen korjausvelkaa vähentävälle tasolle
- Edistetään liikenneverkon tehokkuutta ja kestävyyttä parantavia kehittämishankkeita

Tieliikenteen turvallisuus paranee

- Edistetään tiestön turvallisuus- ja sujuvuuspuutteiden poistamista
 - Nerkoon kohta
 - Pääteiden ohituskaistaosuudet
- Jatketaan Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijatyötä
- Toteutetaan liikenneturvallisuussuunnitelmissa tunnistettuja toimenpiteitä

Kehitetään tietoliikenneyhteyksiä mahdollistamaan monipaikkainen sujuva arki

- Edistetään tietoliikenneverkkojen syntymistä heikoimmin saavutettavilla alueilla
- Laaditaan Pohjois-Savon tietoliikenneverkon tavoitekuva
- Edistetään älyliikenteen ja automaattisen liikkumisen kehittymistä

Kehitetään ja ylläpidetään tehokkaita liikennejärjestelmätyn toimintamalleja

- Sitoudutaan Kuopion seudun MAL-yhteistyöhön
- Edistetään Viitoskäytävä-kumppanuutta
- Jatketaan Itä-Suomen seudullista liikennejärjestelmätyn

4. Suunnitelman vaikutusten arviointi

Täydennetään ehdotusvaiheessa

5. Suunnitelman seuranta

Täydennetään ehdotusvaiheessa

